

БЛАГОВІСТ

Місячник Української Католицької Церкви в Польщі

№ 12

грудень 1991 р.

ПРАЗНИК НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ (СВ. АННИ)

Свята Анна - мати Пречистої Діви Марії. Її ім'я згадується вже в титиконі св. Іоанна Богослова, який відомий широким використанням цитат з античної та християнської літератури. В античній традиції існує легенда про то, що Анна була дружиною вождя війська Св. Анни. В нашій Українській Греко-Католицькій Церкві, якій належить Українська Православна Церква, відома як «Зачаття Пречистої Діви Марії». Однак, найновіша римська реформа наших літургічних книг повернула йому його первісну назву «Зачаття Святої Анни, коли зачала Пресвяту Богородицю».

Головна тема Богослужень Празника - це розповідь, оспівання чудесних подій, описаних апокрифами, коли св. Анна зачала Пресвяту Богородицю. В текстах церковних відправ йде мова про горе, страждання, поневіряння батьків Пресвятої Діви Марії задля їхньої бездітності. На Стихирях Вечірні співаємо молитву Анни: «Господи Боже небесних ски! Ти знаєш неславу бездітності, тож сам злікуй біль моого серця і отвори, лона розкрй та неплідну плодоносною зроби». «Нове небо в лоні Анни твориться», - каже сідален утрені, - на приказ

(Закінчення на 2 сторінці)

СЕНС ВИГНАННЯ

Діяльність нашої спільноти у Польщі визначила одна підіймається перед питанням, який відповісти на це. Діяльність, яка відбувається в нас не робив такої спроби - заснованої на погляду осмислити трагедію вигнання. Але це необхідне, так як необхідна є глибше рефлексія над народом, його місцем в промислі Божому, сансом його історії, значенням державності, постійнім завданням Церкви - засновниця теологія народу. Коли цього нема, то замість зорганізованої наукової дисципліни в рамках християнської візії дочасності, з'являється жалюгідна аберація, що, що в Україні пропагує письменник О. Бердник - неолітанска візія духовної республіки.

Ситуація нас, розсіяних на чужині, має в собі дуже подібного до висновку, якого дійшов св. Августин у своїй рефлексії над часом. З жахом сконстатував він, що не існує теперішність як величина, яку можна визначити. Бо в моменті коли ми намір назвати щось теперішністю, ця теперішність уже пройшла, звільняючи місце новій теперішні. Отже теперішність є, точно кажучи, лише пунктом перетинання минулого і майбутнього - теперішнім, духовним феноменом. Чи ж не є так з чим, що постійно повертаємо до минулого

(Закінчення на 3 сторінці)

СВЯТОГО ПРОКЛЯ ПОХВАЛЬНЕ СЛОВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Усі празники в честь святих досточудні, і можна їх порівняти до сяйва зірок. Як зірки, що є утворжені на небі в знамому порядку, у знаній відстані одна від одної можна розпізнати, і вони освітлюють цілий земний світ - одну й ту саму зірку видно і у юдеїв, і у скифів, сяє над землею і роз'яснює море, вказуючи дорогу плаваючим; і хоча всіх, через їх безліч, не знаємо, однак, захоплюємося їх красотою і блиском: так і кожний святий. Хоч останки святих знаходяться в гробах, то сила їх не обмежується цим світом. А що так є, можеш перевіритися таким чином. Палестина скриває останки Авраама, а намет його межує з раєм: там Бог засудив Адама, тут же (в Палестині) гостинно прийняв його патріарх. Кости Йосифа поховані в одному гробі, але боротьба його з египтянкою викликає подив аж по кінці вселеної. Гріб Мойсея невідомий (Втор. 34,6), але про нього і по смерті голосить жезл, що розділив Червоне море. Де поховано Ісаю - не знаємо, але ціла Церква проголосує його пророцтво: «Ось дівіця зачала, і породить сина» (Іс. 7,14). Даниїл є похований у Вавилоні, але предсказане ним розходиться по всій землі: «Ось на небесних хмарах ішов ніби Син Чоловічий» (Дан. 7,13). Авденаого та два інші юнаки померли також у Вавилоні, але вся вселенна кожного дня співає їхню пісню: «Благословіте Господа, усі діла Господні» (Дан. 3,57). Езекіїла передано землі у Персії, але він з Херувимами голоство: «Благословенна слава Господня на притаманні місці!» (Ез. 3,12). Таким чином диявол не мав жодної користі з того, що заподіяв смерть Адамові в раю, бо ж через смерть Бог відкрив праведним двері надії.

Пам'ять усіх святих гідна слави. Але ніщо не рівняється славою з сьогоднішнім торжеством. Авель уславився жертвою, Енох пам'ятний добрими ділами, Мелхиседек прославляється, як образ Христа, Авраама величається за віру, Ісаака вихваляється, як образ, Якова ублажається за боротьбу, Йосифа поважається за чистоту, Йов заслужив на подив терпеливістю, Мойсей знаменитий, як законодавець, Ісус Навин запам'ятався, як воєначальник, Самсон достойний почесті, як співрозмовник Божий, Ілля гідний похвали, як ревнитель, Ісая достойний слави, як богослов, Даниїла правильно ублажається, як вістуна, Езекіїл викликає подив, як глядач невисказаного Бога, Давида іменується отцем таїнства по плоті, Соломона величається, як мудрого, але все це - ніщо в порівнянні з Богородицею Марією. Всі вони бачили Христа тільки в уяві, а вона в лоні носила Воплотившогося. І що могло б перешодити невисказаному владарству Бога Слова? Чи грубість тіла? Але ж це - матеріальне споріднення, а слово само в собі чуже такій грубості. Чи незвичайність такого приниження? Але ж Божество необмежене. Чи зачаття? Але цей, що створив Діву, не осквернився, так само, як і той, що воплотився і родився від неї, і навіть чоловіколюб'я приносить Цареві тим більшу славу. Чи народження? Воно не зменшило Безначального. Чи вочоловічення? Та ество Боже не змінилося. Чи матір по плоті? Але Народжений не перестає бути по Божеству без матері. Ясли? Син не покинув нідр Вітцівських. Чи може вертеп? Адже ж Трійця ніколи не залишала престолу. Так отже у світі нема нічого такого, що могло б зрівнятися з Богородицею Марією. Чоловіче Глянь розумом твоїм на всі створіння і дивись, чи може щось зрівнятися або перевищити святу Діву Богородицю? Пробіжи землю, оглянь море, досліди повітря, заглибись думкою в небеса, обстежи всі невидимі сили, і скажи, чи є друге подібне

(Закінчення на 3 сторінці)



ЧЕСНІШУ ВІД ХЕРУВИМІВ
І НЕЗРІВНЯННО СЛАВНІШУ
ВІД СЕРАФИМІВ
СУЩУ БОГОРОДИЦЮ
ТЕБЕ ВЕЛИЧАЄМО

НА НАШ ПОГЛЯД

Успіх чи поразка?

Вибори до Сейму Річнополітної Польщі, що відбулися в останню неділю жовтня, для Виборчого блоку меншостей закінчилися невдачою. З шестидесяти кандидатів Блоку, які знайшлися на виборчих списках, ні один не отримав відповідної кількості голосів і в цей спосіб у Сеймі не буде офіційної презентації ні українців, ні литовців, ні словаків.

Немає сумнівів, що з політичних оглядів такий результат належить назвати поразкою, але чи це тотальна невдача чи може соціологічно і логічно обґрунтоване явище, яке на даному етапі не могло завершитися в інший способ? По-перше, помимо досить поширеної пропагандистської та пояснювальної акції, веденої Об'єднанням, Церквою та самими кандидатами на послів, значна кількість українського населення не була впевнена як голосувати. По-друге, надто багато людей вирішило цього дня залишитися в домах, маніфестуючи тим самим так байдужність, як і нехіть до можливих змін. По-третє, заважило післявоєнне виселення велике розпорашення громади по Польщі. По-четверте, може немає нас аж так багато, як то собі часом самі уявляємо.

(Закінчення на 8 сторінці)

ПРАЗНИК НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ

(Закінчення з 1 сторінки)

Всемогутнього Бога з нього засяє невечерне Сонце...». Канон Утрені св. Андрія Критського - це прекрасний гімн в честь зачаття Божої Матері. Вона - це «нескверна скиння», «зоря божественної благодаті», «Владики божественний храм», «жива світлиця Господа Бога»...

Празник Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці святкуємо 22 грудня, на дев'ять місяців раніше її Рождества, 21 вересня.

Латинська Церква думає більше раціонально, не обмежується до самого поетичного опису чудесного зачаття Пресвятої Богородиці св. Анною, як це робить Східна Церква. Вона намагається осмислити причини, прикмети та наслідки цього факту. Отак поволі в латинників зродилася богословська наука про непорочне зачаття Пречистої Діви Марії. Своє завершення знайшла вона в проголошенні догми про її Непорочне Зачаття за Папи Пія IX - 8 грудня 1854 р. В ній говориться, що Пречиста Діва Марія вибрана Богом від віків, щоб стати Матір'ю воплощеного Божого Слова Ісуса Христа Богочоловіка, була захоронена від першої хвилини свого зачаття від всякої плями та впливів первородного гріха. Православні Східної Церкви вчать те саме, та догми про Непорочне Зачаття Пречистої Діви Марії вони не приймають, хоч з її змістом вони згідні. Причина лежить в тому, що в їхньому розумінні якусь правду віри, як всіх зобов'язуючи догму, може проголосувати лише Вселенський Собор всіх християнських віросповідань.

ПРО ПЕРВОРОДНИЙ ГРІХ І НЕПОРОЧНЕ ЗАЧАТТЯ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ

Як нам відомо, Східна Церква в Акафістах та інших літургічних піснях ославує гідність Марії,

Матері Христа. Всім знаний є возглас на закінчення ектеній на святій Літургії: «Пресвятую Пречисту, Преблагословленну, Славну Владичицю і Вседіву Марію зі всіми Святыми пом'янувши, самі себе і один одного та все життя наше Христу Богові віддаймо». Церква величає її так, бо завдяки її, послушнішій Божій волі, прийшов у світ наш Спаситель, Ісус Христос.

Латинська Церква так само, хоч більше раціонально та менше поетично, поділяє це саме переконання. Доказом цього, як сказано, було проголошення догми про «непорочне зачаття» Пречистої Діви Марії папою Пієм IX - 8 грудня 1854 року. Назва «Непорочне Зачаття» - невдалий вислів богословів. Він робить враження, немов би Марія була зачата і народжена без співдії мужа. Та в дійсності воно так не є. Вона прийшла на світ, як кожна нормальна людина, лише від хвилини зачаття у материнському лоні, завдяки своєму призначення бути Матір'ю Ісуса, вона була охоронена від всіх гріхових нахилів, які прийшли у світ з гріхопадінням наших прародичів та на яких вплив виставлена кожна людина.

Православна Церква, як ми вже сказали, вчить те саме, лише заперечує право Латинській Церкві проголосувати будь-які догми. В її розумінні це може робити лише Вселенський Собор всіх християнських віросповідань.

Вираз клерикальний гріх потребує також близького визначення. В перших віках християнства та в середньовіччі, коли розповідь перших глав Книги Буття про створення світу та гріхопадіння перших людей розуміли дослівно, а не як символічно поетичний опис Божої всемогутності та його дії спасіння, постало переконання, що гріх Адама та Єви переходить автоматично з народженням на їхніх дітей. Діти мусили нести наслідки поступування їхніх батьків так, як це ми знаємо з щоденного життя. Батьки, що пропили все майно, лишають своїх дітей жебраками з плямою дітей пияків. Це переконання було безспірне, бо давало легку й зрозумілу розв'язку багатьох богословських проблем, хоча б конечність хрещення дітей, вочоловічення, страждань і смерті Ісуса Христа. Та сьогодні, коли дослідники-тлумачі Писання прийшли до переконання, що розповідь про Адама та Єву не є історичною розповіддю про першу пару,

але що це поетично-символічний опис про людей, як земних створінь в загальному (гебрейське слово «Адам» означає «земне ество»), а теорію моногенізму тепер заступила теорія полігенізму, поняття первородного гріха дістає інший сенс. Церква, проголошуючи догму про первородний гріх, не зважаючи на те, як його богослови будуть пояснити, хотіла лише одне сказати, а саме, що Христос є спасителем усіх людей і кожна людина, щоб сягнути остаточну ціль життя, потребує Божої спасительної ласки, потребує спасіння, яке принес нам Христос, як лише єдиний Бог може його нам наділити. Однак догма про непорочне зачаття Пречистої Діви Марії хоче сказати, що вона від хвилини свого зачаття, тому що мала стати земною матір'ю вочоловіченого Божого Слова, другої Особи Пресвятої Трійці, була захоронена Божою благодаттю від всіх підступів диявола та його впливу, на які ми всі виставлені. Вона була Богом освячена від хвилини свого зачаття, щоб бути гідною святинею Божого Слова. про це найбільше є мова в літургічних текстах Східної Православної Церкви. А це зумовлене, мабуть, тим, що Східна Церква в науці про спасіння кладе особливий наголос на рождество Спасителя. Бог став людиною, щоб людину обожествити. Латинська Церква приписує рятувальну роль вочоловічення не самому рождству, але усьому життю, стражданню й смерті та воскресінню Ісуса Христа. Тому євангелисти наголошують передусім рятувальну роль смерті Христа, невинного агнца, який обмив нас своєю кров'ю і так очистив нас з усіх гріхів. Звідси, очевидна річ, що про ролю Марії в її богословії немає майже згадки, хоч основник реформатизму, Мартин Лютер був вірним почитателем Марії та написав прекрасний коментар-роздуми на слова «магніфікату» - віячної пісні Марії перед Єлизаветою, як її передав нам Євангеліст Лука (1,46-55).

* Передрук з книжки о. І. Лужецького «Життя Марії Матері Ісуса», Рим 1989. Зберігається мова оригіналу.

Благодатна

Паралелізм між пророцтвом Софонії (3,14) а благовіщеннем Марії надає вартість звання словам «благодатна» (в грецькій мові дієприкметник минулого часу доконаного виду пасивного стану):

«Радуйся (...) дочко Єрусалимська!»

«Радуйся, благодатна!»

Марія, дочка Сіону, отримує від Ангела своєрідне нове ім'я, яке визначає її покликання і функцію.

Гебрейський текст, що є джерелом розповіді, вміщав, імовірно, гру слів, дуже добре передану грецькою мовою:

Ранні муханах або Ранні ханінах,

що грецький текст передав приголосними в такому ж звучанні:

Хаіре кехарітомене.

Щоб передати цю гру слів, ціле речення можна б перекласти ось так:

«Радуйся, розрадувана благодаттю».

Термін «благодатна» є безсумнівно особливим званням, яке через зв'язок з месіанським спасінням, що згадуване є раніше, підкреслює привід радості Марії: ласкавість Бога, якою вона є особливим предметом. Якщо Марію поздоровано месіанським провіщеннем (хаіре), це означає, що уособлює вона дочку Сіону і отримує неповторне звання (Кехарітомене), що означає виняткову благодать, якою Бог її наповнив.

Марія є тою «благодатною» і може тішитися радістю предсказаною пророками тій, що має стати матір'ю Месії - дочці Сіону, символів очікуючого Народу Божого, яким Пресвята Діва стала завдяки тій самій благодаті.

Це, дане її звання, є зовсім виняткове. Дієслово харітоо, якого дієприкметник минулого часу доконаного виду пасивного стану служить за звання Марії, з'являється в Новому Завіті ще один лише раз (Еф. 1,6). Термін цей насправді особливий. Слід завважити, що грецькі дієслова на -оо, які передають якусь ознаку, мають завжди значення якоїсь повноти або багатства, наприклад: гаіматоо - закривавити, тгаумастоо - спантелічити, спадоо - посыпати попелом. Це саме значення багатства знаходимо в одинокому тексті Нового Завіту (крім розповіді про Благовіщення), в якому вжито дієслово харітоо:

«Він призначив нас (...) за вподобанням своєї волі, на хвалу своєї благодаті, якою він обдарує (ехарітосен) нас у своєму возлюблені Сині» (Еф. 1,5-6).

У Христі, Возлюбленім, тобто в його промислі, сповненім любові до нас, і в сув'язі з ним, нас сповнила Божа благодать. Христос є першим предметом тої повноти благодаті, тої досконалості любові Отця, якою, з чергі, він може обдаровувати тих, що його люблять і живуть у ньому. Ця повнота благодаті охоплює Возлюбленого - Ісуса Христа, а через нього і в ньому може досягти кожного з членів Тіла Христового.

Марія, отримуючи звання «благодатної», ввійшла в упривілейовану реляцію участі в повноті благодаті, яка є у Возлюбленому, і таким чином входить у зв'язок з усіма християнами, що також можуть знайти у Христі цю повноту благодаті. Проте, Марія одержує немов звання: це означає, що вона стала живим і надійним знаком тої повноти благодаті, яка має своє джерело тільки у Христі. У Возлюбленому, тобто в його житті, слухняності і смерті, Отець умістив повноту своєї любові і благодаті. І кожен християнин, перебуваючи у зв'язку з Христом, може з тої повноти черпати і бути нею сповненим, позаяк Христос дав себе всім. Марію, з огляду на її покликання, як матір Месії, сповнила благодать, що її повнота є в Христі, як майбутню матір Возлюбленого.

Можна б сказати, що Бог наповнив Марію a priori з тої повноти благодаті, що її джерело є в любові Христа до людей, тоді, як кожен християнин може бути наповнений з тої повноти благодаті a posteriori, через живий зв'язок з Христом розп'ятим і воскреслим. Якщо Марія отримує звання «благодатна», то, перш за все, з огляду на своє виняткове покликання матері Господа, матері Бога втіленого. Це знак її призначення до покликання і функції одиноких в промислі Божому, тоді як для кожного християнина ця повнота благодаті, яку він знаходить в єдинстві з Возлюбленим, є джерелом і наслідком його християнського життя і життєвого зв'язку з Христом, а не покликання чи функцією винятковими в промислі спасіння. Усі християни знаходять у спільноті з Христом цю повноту благодаті, джерело і наслідок їхнього християнського життя; Марія також - в такій мірі, в якій є вона християнкою серед нас. Але винятковим привileєм Марії, який походить з виключної благодаті Бога, є бути тою «благодатною» з огляду на це покликання і на цю функцію, що належить тільки до

ней бути матір'ю Бога в його воплощенні.

Отож це виняткове звання «благодатна» означає призначення Марії стати «втіленням» дочки Сіону і матір'ю Месії, Сина Божого. Це звання, надане їй благовістуючим Ангелом, звання у формі дієприкметника минулого часу доконаного виду пасивного стану, прославляє даром дане Боже призначення. Перед тим, як дізналася про це, перед тим, як Ангел прибув до неї з тим чудесним благовіщеннем, в таємниці промислу Божого була вибрана для виняткової функції матері Месії. То в своїй абсолютній свободі, чисто дармовим вибором, Бог визначив, вибрав і призначив Марію, щоб вона стала тою, якою стала.

Євангеліє не говорить нам, що Бог вибрав Марію з огляду на її святість, незалежно від того, якою могла бути ця святість в тій групі «квогих Ізраїля», що вірно очікували Месії. Святість Марії була радше плодом того виняткового призначення, якого предметом була вона в думці Божій, коли ще не настав, за псаломопівцем (Пс. 139,16) жоден з її днів. Від свого зачаття і народження Марія була призначена до ролі матері Месії, дочки Сіону, «благодатної». Була таїнственно приготована до події благовіщення, що зазначено званням, яким обдарував її Ангел: «Радуйся благодатна, Господь з тобою». Тут усе прославляє чистий дар благодаті і абсолютну свободу Бога, який вибирає, кого захоче, «за вподобанням своєї волі, на хвалу слави своєї благодаті». Ця візія призначення Марії, згідно зі свободною Божою благодаттю, і її опосередкованого приготування до свого покликання є в переданні чимось нормальним і не бачимо, в чому мала б протиріchiти Євангелію. Навпаки, є поясненням, яке виникає зі слів Ангела і зі звання Марії: «благодатна». Це пояснення повністю відповідає іншим біблійним реляціям про особливі покликання і функції серед Народу Божого, передбачених у споконвічному промислі Божому і довго приготуваних в історії людини, якої стосувалися.

Отже звання «благодатна» окреслює Марію, як предмет Божого призначення в перспективі її месіанського материнства. Лише «у Возлюбленому», у Христі, в єдинні з Сином Божим, своїм Спасителем і Сином, в передбачуванні її покликання та її виняткової функції, Марія була призначена, щоб стати тою «благодатною», і була приготована Богом до тієї виняткової події - чудесного народження Бога між людьми. (...)

Макс Турян

Сенс ВИГНАННЯ

(Закінчення з 1 сторінки)

і тривожно питаемо - що далі? Наче позбавлені фундаменту в наявній дійсності живемо під тиском пережитого, яке має своє значення, бо одним з джерел богословського самозрозуміння народу є його історія,

тобто все це, що здійснив він і зазнав в часі і просторі. Кожен народ наче об'являється через свою історію, росте в ній, творить власну тотожність, відрізняється від інших, починає розуміти самого себе, осмислювати свою долю і призначенні. Все це однак міститься у сфері природних джерел пізнання. Християнський народ своє повне самозрозуміння черпає передовсім з джерел надприродних. З-посеред них основним є Біблія, головно Старий Завіт. В своїй матеріальній верстві є це запис історії ізраїльського народу - народу сотвореного Богом, ним спасаного, об'являючого правди Божі і врешті вибраного до спеціальної місії. Одне слово, цей народ став архетипом народу. А особливо для нас - вигнаних, через подібність історії

Ізраїль

є первообразом народу, який зазнав виселення - вавилонського полону, що здавався приреченням на загибель.

Депортация підбитих народів була широко спостережена на Сході. Ще випробування спровокувало велике враження на релігійному і національному житті Ізраїлю. Бог об'явився тоді в своїй абсолютній святості і безмежній вірності. В логічних категоріях священної історії вигнання було чимось абсурдальним - перекресленням промислу Божого, відкликанням всіх обітниць. Тому спочатку депортовані не вірили в дійсність і ждали негайного повернення. Але пророк Єремія відкинув ті ілюзії: «Так бо говорить Господь сил, Бог Ізраїля: Не давайте себе ошукувати вашим пророкам, що між вами, та вашим віщунам, і не зважайте на сни ваши, що вам снятися. Неправду пророкують вони вам ім'ям моїм; не посилаю я їх, - слово Господнє. Так бо говорить Господь: Як виповняється 70 років, призначених для Вавилону, я навідаюсь до вас і здійснюю мое прихильне про вас слово та й поверну вас на це місце. Бо я свідомий моїх щодо вас задумів, - слово Господнє, - задумів щастя, а не лиха, щоб забезпечити вам надійне майбуття. І коли ви візвете до мене та прийдете помолитись до мене, я вислухаю вас. І коли шукатимете мене, знайдете, як тільки шукатимете мене всім серцем вашим. Я покажусь вам, - слово Господнє, - зміню на краще вашу долю і позираю вас з-поміж усіх народів і з усіх околиць, куди вас був повігнав, - слово Господнє, - і знову приведу вас на те місце, звідки вас виселив. Ви кажете: Господь пробудив для нас пророків у Вавилоні» (Ер. 29,8-15). Поки що виселені одержали завдання, які не дозволили їм впадти в розpac, яка привела б до зневіри: «Так говорить Господь сил, Бог Ізраїля, до всіх виселенців, що я переселив з Єрусалиму у Вавилон: Будуйте domi та живіть у них; насаджуйте сади й їжте плоди їх. Беріть жінок і родіть синів та дочек; та синам вашим беріть жінок, а дочек ваших відміните заміж, щоб народжували синів та дочек, щоб ви намножились там, а не меншали. Живіть про благо тієї землі, куди я вас виселив,

i молітесь за неї Господеві, бо в її добробуті i ваше щастя» (Ер. 29,4-7). В незагненному промислі Божому ситуація, яка здавалася безнадійною, виявилася однією з найбільш плодоносних в історії Ізраїля. Пізнав він, як ніколи раніше, свого Бога, своє покликання i, що головне, їхнім прибіжищем була велика надія майбутнього. Її підставою було це, що проповідував вигнаним пророк Ісаї. З його навчанням бачимо, як Ізраїль у майже безнадійному утиску з віри в створення зробив висновок, що Створитель є і буде його опікуном і спасителем - «Я перший, я й останній» (Іс. 44,6). Запорукою визволення полонених є послух віри: «Слухайте мене, ви, що знаєте право, народе, що бережеш закон мій у серці» (Іс. 51,7). З цього пливе усвідомлення ілюзорності сили гнобителів: «Не бійтесь людської наруги, зневаги їхньої не лякайтесь... Ти забуваєш Господа, творця твого, який розпростер небо, заснував землю, і тремтиши увесь час, щоденно перед людиною гнобителя, що готовий звести тебе зо світу. Дуже вона, та гнобителева яра злоба» (Іс. 51,7b. 13-14). В цьому упованні i ми мусимо наслідувати Ізраїля, щоб покладаючись на Бога, який визволяє з неволі, з довірям i потіхою сприймати долю.

Однак невблаганним законом кожної неволі є це, що не всі полонені зберігають вірність самим собі. Залишається лише

ОСТАНОК,

решта з-посеред усіх вигнаних. Це ті, що у чесноті віри наслідуючи самого Бога, не зрікаються власної тотожності, не відкидають завіту-союзу раз укладеного між ними як народом а Богом. Інші піддаються впливам чужої культури, звільнюючи себе з обов'язку дотримування вірності своєму народові, а через це і Богові, є перелюбдійниками. Останок є останком і в дослівному статистичному значенні, бо випробування якого зазнає народ у неволі відсіве полову, а ті, що залишаються, перейшовши наче через горнило, бувають благородні i нечисленні, як плавлене в ньому золото. З тою правою і нам, хоч це важко, треба змиритися. Камертон вірності i стійкості ззвучить на вигнанні високим тоном, на який не всі спроможні відповісти. Тому так швидко рідшають наші ряди.

Попри всю свою негативність вигнання несе з собою однак аспекти позитивні, не в дослівно-спрошеному, але дещо сублімованому розумінні. Від часів неволі Ізраїль усвідомив вагу своєї місії. Відчув себе слугою Господа, посланим з дорученням до поганських народів, перед якими має бути свідком Бога. В цьому місці рефлексія над нашою долею мусить перейти крізь приємну християнського розуміння післанництва. і не йдеться тут про якийсь месіанізм, але про цю, прийняту вже всіма істину, що кожна людина, кожен народ має свою історичну

МІСІЮ,

яка визначає його тотожність. Кожний народ поєднає своє місце в промислі Божому, тому в історії спасіння вибрано Ізраїля не для привілеїв i першенства, але щоб був «світлом народів», щоб спасіння дійшло до кінців землі, що завершується Христовим наказом: «Ідіть i навчайте всі народи» (Мт. 28,19). Нема ієпархії народів, всі є одноцінні i кожен має свою внутрішню - щодо себе, i зовнішню - щодо інших, місію. Чи ж нам не треба так подивитися на нашу ситуацію? Чи ж не повинні ми поставити себе в ситуації єреїв у Вавилоні, i бути свідками, очевидно вже не монотеїзму, але відмінної духовності, незнаної традиції, багатої

культури. Треба вже відкинути так поширену тривіальну i принизливу концепцію «помосту», яка зводить кожну меншість до ролі інструменту, топтаної конструкції. Такий підхід відбирає суб'єктність, перекреслює самоцінність кожної меншини, абсолютно незалежну від будь яких обставин. Це буде можливе лише за умов переконання нас самих у вартості власної спадщини, лише тоді, коли позбудемося, наявних ще на жаль, комплексів неповноцінності. Зникне також дилема - асиміляція, бо характер реляцій між нами, а чужим середвищем міняється з оборонного на наступальний.

В цьому контексті виникає однак фундаментальне питання: завдяки чому народ на вигнанні не втрачає тотожності. Відповідь є одна. Тим, що може зберегти розсіяніх є

ПАМ'ЯТЬ

про рідну землю, про батьківщину. I не може це бути дешеве почуття ностальгії за знаними краєвидами, яке задоволяємо відеозаписом або щорічною поїздкою на рідні землі, але вирішальна для життя, охоплююча цілість ества орієнтація на возлюблену вітчизну. Не можна висловити тої детермінації краще від псаломпівця: «Якщо тебе, Єрусалиме, я забуду, нехай забудеться моя десниця! Нехай прилипне язик мій до піднебіння, коли тебе я не згадаю, коли Єрусалим я не поставлю понад найвищу мою радість!» (Пс. 137,5-6). Як багато бракує нам, щоб здійснити ті слова про батьківщину як «найвищу радість», тому язик багатьох справді прилипає до піднебіння i не промовляє рідного слова. «Найвища радість» то, перш за все, свідомість того, що поза батьківщиною людина не знайде щастя, не здійснить усіх мрій, тому Ізраїль жив постійно, i в якомусь сенсі надалі живе, очікуванням на повернення, i коли була така можливість, читаємо у Єремії заклик: «Ви ж, які спаслися від меча, рушайте, не спиняйтесь; згадайте про Господа здалека, нехай Єрусалим спадає вам на серці» (Ер. 51,50). Постава Ізраїля це модельна ситуація збереження себе в умовах вигнання - можливого тільки тоді, коли надія i намір повернення є завжди живі. В протилежному випадку, в ситуації зневіри i небажання вертати вигнані самі себе прирікають на загибель. Тому i перед нами мусить стояти, хоч б лише потенційно, хоча б у далекому, невизначеному майбутньому, але все-таки - перспектива повернення. Ця правда, яка видається сьогодні так нереальною є по суті умовою нашого бути чи не бути.

Ізраїль чув ті істини з уст своїх пророків. Це завдання в нас мусить перебрати сьогодні

Церква.

Її обов'язком, який виконує в якийсь спосіб від початку свободного діяння, є бути добрим пастирем, бо цей, який не відвідує загублених, не шукає розпорощених, не лікує хворих, не дбає за втомлених, чує грізні слова попередження: «Горе негідному пастиреві, що покидає отару! Меч на його рамено й на його праве око» (Зах. 11,17). Церква мусить продовжувати діло Христа, який мав «умерти за народ, але й за те, щоб зібрати в одне розкидані діти Божі» (Ів. 11,51-52). Цей подвиг стоїть перед усіма нами. I задля виконання своєї місії мусимо спільно довершати його.

о.Б. Панчак

одна породила Еммануїла, як він сам схотів. Благословенна ти між жінками i благословен плід лона твоє - плід, але не сім'я, цвіт, але не пристрасті, сіяння, але не створіння, рівнопрестольний, але не менший, сонце, а не порох, поклоняємий, а не створений, ціна спасіння, а не борг. «Благословенна ти між жінками i благословен плід лона твоє».

Але вище від усіх похвал голос пророка: «Ось дівіца зачала», сказав про чудо, але мовчав про спосіб здійснення. «Породити сина»: звістив народження від діви, але не об'явив дороги. «І дастъ йому ім'я Еммануїла»: прорік таїнство i загримів іменем Еммануїла, що значить: З нами Бог» (Іс. 7,14; Мт. 1,23), проповідував Бога рожденого i закрив уста юдеям. З нами Бог - i обрізання усунuto. З нами Бог - i демони втікають. З нами Бог - i диявол засоромлений. З нами Бог - i купіль не перестає відроджувати. З нами Бог - i царі становуть побожними. З нами Бог - i церкви множаться. З нами Бог - i смерть стала сном. З нами Бог - i мертві, святкуючи свободу, взивають: ані Ангел, ані посередник, але сам Бог прийшов i спас нас (Іс. 63,9). Йому слава на віки віків. Амінь.

«БЛАГОВІСТ» СТОР. 3

ПОХВАЛЬНЕ СЛОВО

індо-європейською мовою. «Небеса оповідають слову Божому» (Іс. 48,2). Ангели служать Богові зі странами, Афганістаном поклоняються з трепетом, Харчунами, нестроюючи бачити славу, бояться, Се-ретики, літаючи джунглі, не приближаються, і тримаючи візантію: «Свят, свят, свят Господь свят; вся земля поїна його словом» (Іс. 6,3), води не понесли голосу (Ілк. 8,24), хмарі служили, як колісниці, при землетрусі відродження, сонце, не витримавши наруті з Творця, задрижало, ад зі страху викинув мертвих, адovі узі від одного по-гляду розірвалися, гора, прийнявши прихід Божий, задимувала (Вих. 19,18), купина, не витримавши об'явлення, запалилася, Йордан, злякавшись, вернувся назад, море, побоявшись жезла, розділилося, повинувши передвіщеню Владичному, жезл Аронів силою прообразу розцві, перемагаючи закон природи, вогонь у Вавилоні засоромився троїчного ліку (тобто трьох юнаків у печі) - почисли все чудесне i подивляв вищість Діви. Кого все створіння величав зі страхом i трепетом, того вона незабагнено прийняла у весільну свою світлицю.

ДІТЯМ

«Я - Непорочне Зачаття»

Грудень, як перший місяць зими, звичайно приносить землі білу снігову одежду. Натомість дітям багато радості з приводу снігу, а певно і тому, що саме у грудні відмічається пам'ять св. Миколая Чудотворця. Це ж улюблений святий дітей! Того ж дня у своїх кімнатах знаходять вони різні подарунки, ласощі, що їх крадькома підкладають до рослі.

У грудні церковний календар відмічує також велике свято Марійське, що його називається Непорочне Зачаття. Сьогодні хочу розказати вам про дівчинку Бернадету та про її родинне місто Люрд. І дівчинка і місто мають багато спільног з вище згаданим святом. Послухайте.

У Люрді, піренейському містечку, в бідній квартирі, яка колись була міською в'язницею разом з батьками, двома братами і сестрою, жила дівчинка Бернадета. Всі вони терпіли недостаток. У хаті часто бракувало того, що найбільш необхідне. Дітям часто доводилося ходити за місто в ліс, щоб звідтам принести дрови і натопити в печі.

11 лютого 1858 р. 14-літня Бернадета разом зі своєю сестрою і кількома товаришками побігла в ліс по дрова. Дівчатам треба було перейти ріку Гаву, тому вони скоро скинули взуття, перейшли ріку і опинилися у лісі. Бернадета роззувалася довше тому її залишилася позаду. Саме тоді трапилася її незвичайна пригода. У одній з гірських печер дівчинці показалася прегарна пані в білому, пишному одязі. У руках тримала вервицю і приязно усміхалася до Бернадети. Таємнича пані через кільканадцять днів показувалася дівчинці у печері Масаб'ель, разом з нею молилася, а відтак під час чергових зустрічей говорила з нею.

По роках Бернадета так описала її вигляд: Вона невисока, одягнена в елегантну сніжно-білу сукню, зверху мала дорогий білий плащ, який сягав кісток, з голови спадала серпанка. З-під неї виглядали кучері золотистокаштанового волосся. Підперезана була синім поясом. Пречудна Пані стояла босоніж. На стопах у неї мерехтіли дві золоті рожі. В руках тримала вервицю з самоцвітів.

Під час однієї зустрічі Богородиця (нею-бо була прекрасна Незнайома) поручила Бернадеті в особливий спосіб молитися за грішників і чинити діла покути. Іншим разом сказала: «Іди до священиків і скажи їм, щоб тут побудували каплицю. Хочу, щоб приходили тут люди у процесіях».

Довго не вдавалося переконати всіх, що незви-

чайної краси невістою, яка показується у піренейських печерах є Пресвята Богородиця. Багато різних непорозумінь, прикростей мусила знести мала Бернадета, поки ця чудесна подія повністю виявилася світові.

Одного разу від місцевого пароха дівчинка отримала завдання: «Спитай своєї Пані, яке її ім'я». Бернадетта привикла терміново виконувати всякі порушення, тому при найближчі нагоді спітала про це Божу Матір. Богородиця відповіла дівчинці місцевим піренейським діалектом: «Я є Непорочне Зачаття». Дівчинка, хоча не розуміла цих слів, швидко, після зустрічі з Богородицею побігла до свого пароха, щоб принести йому бажану відповідь. По дорозі весь час повторювала почуті слова.

Ви знаєте, що цим поняттям окреслюємо вільність від первородного гріха. Пресвята Богородиця з огляду на незрівненну гідність Божого материнства від початку свого існування не мала первородного гріха. Була також вільною від всякої гріховної плями. Церква проголосила це торжественно у 1854 р.

Божа Маті, являючись у піренейській печері, підтвердила це особисто чотири роки пізніше.

Одного дня Божа Маті сказала своїм вибранці: «Іди, обмий лице у джерелі». Дівчинка розглянулася і, не побачивши джерела, почала бігти до річки. Богородиця завернула свою повірнію і тоді Бернадета вигребла руками невелику яму, яка в одну мить наповнилася водою. Невдовзі мале заглиблення замінилося у ручку джерело, з якого люди могли воду та нею обмиватися. Божа Маті за посередництвом цього джерела здійснила дуже багато уздоровлень з тяжких невилікувальних недуг. В цей спосіб Люрд став надією і рятунком для тисячів хворих, яких привозять тут з усіх закутків світу. Щодня служба добровольців привозить їх на велику площину перед Базиліку вервиці. Там вони щодня отримують благословення Пресвятыми Тайнами.

Сьогоднішній Люрд є дуже живим Марійським центром, до якого протягом цілого року приїжджають мільйони прочан з цілого світу, випрошуючи у Пресвятої Богородиці для себе та інших потрібні дари ласк.

У Люрді є також українська церква, якої золоті куполи притягають увагу прочан. Є також дім, де проживають сестри Служебниці Непорочної Діви Марії. Український священик служить усім своєю послугою, а сестри гостиною, пристановищем і пірадою. Український мотив знаходиться також у згаданій величавій базиліці. Одна з бічних нав



Іконостас церкви в Люрді.

є прикрашена іконою Богоматері, а престол вишивкою. І ікона, і вишиваний обрус на престолі притягають українських паломників з цілого світу.

Бажання Богородиці, щоб на місці об'явлень стала каплиця і щоб приходили тут у процесіях люди, повністю збулися.

Дорогі діти, напевно не всі побачите Люрд, але всі можете створити його у своєму серці і щодня запрошувати до нього Непорочну Діву Марію, яка радо відвідає його, так, як колись явилася св. Бернадеті Субіру.

с. Романа СНДМ

ПОКЛІН

Склонило сонце русу головку
В поклін найнижчий аж до землі
Та в перлоцвіти, срібні намиста
Прибрало землю в привіт Її.

Склонилось сонце в поклоні найнижчий
Молиться тихо природа вся:
«Радуйся Діво благословенна
О Непорочно Зачатая!»

Молитва

Молюсь за тебе, Україно,
Молюсь за рідну і святу,
За прадідівську нашу віру,
За нашу мову золоту.
Молюсь за тебе, Мамо рідна,
За твою долю і життя.
За тих молюся, що по тюрмах
Пішли за тебе в небуття.
Молюсь за тих, хто ще страждає,
За тих, зневірців, що зrekлись.
Катам твоїм я все прощаю,
І ти їм, Господи, прости!
У Божій ласці і любові
Єднаймось, браття, вічно ми.
Хай сяє сонцем на Україні
Любов і згода між людьми.
За Україну вислухай молитву.
Нас, Боже Праведний, прости,
А як ітимеш на Голгофу
Благослови наш Хрест нести.
В молитві щирій і любові
Єднає Божа ласка нас.
Охорони, Пречиста Діво.
Благослови, Нерукотворний Спас!

Володимир Рожок, Луцьк 1986 р.

Наші рефлексії

На уроках української мови ми читали оповідання В. Кучабського «Історія чорного хрестика», яке друковалося в трьох чергових номерах «Благовіст». Тема цього оповідання припала нам до вподоби і хочемо поділитися своїми рефлексіями.

Отже, коротко про зміст. Головний герой, Олесько, півкруглий сирота, (батько віддав життя у боротьбі за волю України) живе з матір'ю в селі дуже вбого і скромно. Важка родинна ситуація не дозволяє Олеськові вчитися в школі. Не зважаючи на це, хлопець самотужки вивчає рідну мову і історію. Його першою книжкою, з якої він вчиться, є «Історія України».

В цьому оповіданні автор показує, що навіть в найскрутніших ситуаціях немає жодних перешкод для тих, які хочуть здобувати знання. Чи то вбогі, чи багаті. На це, щоб вивчати рідну мову не впливають також обставини, в яких живеться. Вистачить лише добра воля. Олесько жив в часах, коли на Україні заборонялося говорити рідною мовою. В школах навчання велося польською мовою. Чимало дітей байдуже ставилося до своєї мови і тим самим швидко полонізувалося. Однак Олесько є прикладом гідним наслідування.

Завдяки допомозі священика може вчитися в школі. Навчання в місті має для нього велике значення. Він присягає, що свою поведінкою не принесе сорому близьким та селу. У цьому має допомогти йому чорний хрестик, який отримав

ГОЛОС МОЛОДІ

«Привітай же , моя ненько, Моя Україно...»

Другокласники Українського ліцею в Гурові навізали контакт зі своїми ровесниками в Черкасах і на запрошення одного з класів поїхали в гості.

Для більшості з нас ця екскурсія була першою поїздкою на рідну землю, Україну. Переїжджаючи через Волинь, відвідали ми Колодяжне, місцевість, де проживала і працювала видатна українська поетеса Леся Українка. Інтер'єр Лесиной хати і всі пам'ятки, які збереглися по Парисі Косач та її близьких творили своєрідну атмосферу і хоча було дуже холодно всі охочо подивлялися ці місця і з зацікавленням слухали екскурсовода.

Назавжди в нашій пам'яті залишиться Батьківщина та її столиця Київ зі старовинними архітектурними пам'ятками. Ми захоплювалися красою Софійського собору, Золотих воріт, Києво-Печерської лаври та Андріївської церкви. Відвідали ми українські музеї. Це все було дуже цікаве, але нам треба було поспішати в Черкаси.

Зустріч з ровесниками на Батьківщині Шевченка збереглася нам глибоко в серці. В приємній атмосфері дуже корисно провели ми час. Спільно з нашими колегами ми попліли Дніпром до Канева, щоб поклонитися великому поетові Тарасу Шевченкові і покласти квіти на його могилі.

Відвідали ми також колишні осередки гетьманської влади і дипломатії - Суботів і Чигирин. Місцевості ці пов'язані з життям і діяльністю гетьмана Б. Хмельницького. Як свідок славного минулого збереглася досі Іллінська церква, звана Богдановою.

Захоплювалися ми всім побаченим. Наши друзі з 11-го класу раділи разом з нами. Час нашого перебування на Черкащині кінчався. Треба було прощатися...

Екскурсія була дуже вдалою і корисною. Мали ми змогу подивитися деякі цікаві місця, про які раніше вчилися і лише творили їх у своїй уяві.

Надімося, що частіше будемо відвідувати свою Батьківщину.

Андрій Кузьмич



Вперше у Києві

Мої мрії про поїздку на Україну збулися. 17 жовтня вночі наш автобус опинився в центрі України - в Києві. Нас вже чекала знайома поетеса Наталка Поклад, яка допомогла нам полагодити нічліг в студентському гуртожитку. Я мала можливість вперше говорити з українськими студентами. Вони були дуже здивовані нашим приїздом і розпитували про українців у Польщі. На другий день ненароком ми відвідали українську середню школу, в якій дуже сердечно прийняли нас учні і вчителі. Потім подивилися Київ, а вечером поїхали в Черкаси, де перед школою чекали нас учні і вчителі. Щасливі, що добре заїхали на місце, ми почали співати пісень і весело бавитися, одночасно знайомлячися з нашими колегами, яких ми досі знали лише з листів.

Одною з розваг була поїздка до Канева. Коли ми піднялися на Тарасову гору перед нашими очима зявився пам'ятник Шевченку. Нам сказали, що коли хтось вперше відвідує могилу поета мусить обов'язково числити східці, по яких піднімається на гору. Так ми зробили, начислили 365 східців. Я вперше у житті побачила могилу

Шевченка, на який був напис: «Тут спочиває великий син українського народу Тарас Григорович Шевченко» та багато свіжих квітів. З гори ми подивляли прекрасні краєвиди на Дніпро і зразу приходили на думку Шевченкові слова «Заповіту»:

«Щоб лани широкополі,
І Дніпра, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий».

Добре мені запам'ятався Суботів і церква, яку Шевченко у своїх творах називає Богдановою. Тепер у ній розміщений музей присвячений Богданові Хмельницькому.

Все, що добре, швидко кінчається і настав день прощання. Тяжко нам було прощатися, залишати Батьківщину і повернутися на чужину.

Вражень від першої поїздки на Батьківщину дуже багато. Це, що я там побачила і почула назавжди залишиться в моєму серці. Надіюсь, що коли вдруге поїду на Україну, буде вона дійсно незалежною і вільною державою, а на вулиці почую милозвучну рідну мову і щасливі обличчя прохожих.

Лідія Онуфріюк

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕРТЕП

Христос рождається, Львівська обл.

Христос рождається.
Зі склоном ми до вас
Сьогодні, люди,
Христос Цар
Буде.

Сьогодні Україна,
Зі склоном ми до вас
Сьогодні, люди,
Христос Цар
Буде.

Сьогодні Україна,
Зі склоном ми до вас
Сьогодні, люди,
Христос Цар
Буде.

Христос рождається.
Давно чекав я що хвилину,
Думав не доживу, загину,
Та заряд, братя, разом з вами
Іду до Вифлеєму.

Шоб ти Дитяtko привітати
Божій Матері поклін віддати.
Давно чекав по Україні,
Біляї й полями, лісами,
А юні листував.

Знущався над нами.
І бачив кров своїх братів

I плач гіркий невинних матерів
Я вірив в цю хвилину
Коли під гостру шаблю свою
I разом з вами, Україну рідну відстою.
А тепер я радію і ви радійте всі,
Bo Божий Син поможе нам
I буде краще на землі.

СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ
Христос Рождається!
Слава Богу, добрі люди,
I вам українці слава.
Слава тим усім синам,
Кого мати досі ще чекає.
Добре вам на Україні тепер проживати,
A як прийшлося нам стрільцям
Кров за неї проливати.

I пролила Україна крові немало,
На кожній дібріві могила
Як ніколи не бувало.
I багато тих могил
На Україні чорніє
Німа кому боротися
Ворог скрізь люте.

Ціла колись Україна,
Як капіна, в дібріві,
A тепер купається у крові.
Якби ви всі, українці,
Ta за зброя встали,
Збудувати нову Україну,

Ворогам не дати.
Не дати б ви ворогам
По землі нашій ступати.
A тепер, коли на світ
Народився Божий Син
Веселітися, люди,
Буде щастя нам усім
I свобода буде.

ГЕТЬМАН

Христос Рождається.

ВСІ РАЗОМ

Слава! Слава гетьману! Слава його роду!

ГЕТЬМАН

Слава Україні!
Слава всьому українському народу!
Слава Богу, Христу Сину,

ВСІ РАЗОМ

Що звеселив Україну!

ГЕТЬМАН

Тішитесь, сини мої,
Хай всі люди знають,
Як українці на Україні
Ісуса вітають.

Україно, ти в кайданах,
Які купаються в крові
Ta ti порвеш! Я вірю в Тебе.

Я знаю, як рвали гетьмани мої,
Bo народ уже піднівся
Tільки зброю в руки дай!

Спатимуть спокійно діти
I матері у темну ніч,
Bo grізну зброю в руки взяла

ВСІ РАЗОМ

Запорізька славна Січ!

ГЕТЬМАН

Насувала чорна хмара
Одна з-за лиману,

A другая з поля,
Зажурилась Україна

Tака її доля.
Зажурилась, заплакала,
Немає де дітись,

Виростають нехрещені

Українські діти,

Кохаються невінчані,

Без попів ховають,

Запродали жидам віру

В Церкву не пускають.

A тепер за гроші

Продасте ви батька

I не скаже батько синові - молись

Молися за нашу Україну,

Bo вона ж - наша Мати.

Ta не дамо ми її

Ворогам руйнувати.

Із співом «Дивна новина» входять пастушки.

ПАСТУШОК I

Мир усьому дому цьому,

Щастя людям, що у ньому,

Нехай радість буде всюди,

Веселітися нині люди.

ПАСТУШОК II

Щастя, мир усій родині,

Що зібрались у хатині.

Днесь прийшов Месія,

Поклін віддайте тій Дитині.

ПАСТУШОК III

Народився не в палаатах

A в убогому вертепі,

Довго ми глядали Спаса

Від Адама аж до цього часу.

ПАСТУШОК I

В чистім полі край містечка,

Що нині Вифлеємом звється,

Пильнували ми овечок,

Здивувалися зненацька.

(Закінчення на 6 сторінці)

Микола Хвильовий

Небагато маємо в історії української літератури письменників, творча біографія яких була би так складна під мистецьким та інтелектуальним оглядачами, а діяльність так різноманітна, як Миколи Хвильового. Поет, новеліст, критик і полеміст в одній особі, один з конструкторів та основоположників Розстріляного Відродження, епохи, що силою знищена і адміністративними заказами тоталітарної влади увіпнуха в забуття жила лише у публікаціях, які появлялися на Заході. Для розвитку української культури він зробив більше, як цілі покоління наступних літераторів та «ремісників слова».

Миколу Хвильового та його творчість можемо пізнати з цьогорічного двотомника київського видавництва «Дніпро», в якому вперше найповніше надруковані його поезії, проза та політичні статті. Досі це прізвище згадувалося лише в негативних контекстах і ще не знайшлося ні в одній «Історії літератури» (звичайно, крім еміграційних).

Назвати би його можна лідером вершинної п'ятірні митців Розстріляного Відродження, до якої, крім нього ввійшли: Павло Тичина як лірик, Микола Куліш як драматург, Лесь Курбас як режисер, і Олександр Довженко як кіномитець. Великим досягненням М. Хвильового було закладення в 1925 році літературної організації під назвою «Вапліте», тобто Вільної академії пролетарської



літератури, в якій гуртувалися найкращі літературні індивідуальності того часу. Академія існувала трохи понад два роки і «самоліквідувалася».

Хвильовий дуже відомий як автор чотирьох сірій есеїв, «Камо грядеші», «Думки проти течії», «Апологети писаризму», «Україна чи Малоросія» (остання серія вперше надрукована в 1991 (!) році), в яких однозначно оформив кредо ук-

райнського відродження. У цій міцній публіцистиці чітко пробиваються три основні думки:

- кінець малоросійському провінціоналізмові, українське мистецтво приєднується до світового, а в першу чергу до західноєвропейського;
- кінець російському пануванні на Україні і Росія мусить відійти у свої етнографічні межі;
- українське мистецтво має власну місію, воно дає початок новому великому культурному ренесансові.

Як нетрудно додуматися, ті тези розлютили Москву. Їх автора в численних публікаціях називають зрадником, а твори занепадницькими і маловартісними. Були це тоді дуже поважні закиди, але й так не кидають Хвильового на коліна. Випускає він ще 12 книг «Літературного ярмарку», пише гострі сатири на комуністичну партію («Іван Іванович», «Ревізор») і не витримує щойно в роки штучного голоду вчиненого над Україною російською імперією.

13 травня 1933 р. демонстративним самогубством Хвильовий кінчає життя.

Жив він всього 40 літ (народився 13 грудня 1893 р.), але залишив за собою помітний слід в історії України. На довгі роки залишився провідним новелістом, був творцем власної літературної школи і власного, неповторного стилю, організатором та головним ідеологом українського відродження. Вистачить почитати декілька його творів, щоб особисто переконатися про їх світовий рівень, якому практично нема аналогії в сучасному українському письменстві.

ВЕРТЕП

(Закінчення з 5сторінки)

ПАСТУШОК II

Десь опівночі здається
Появився вісник Божий,
Він сказав нам, що в стаєнці
Народився днес - Син Божий.

ПАСТУШОК III

Зірка сяючи у небі,
Вказала путь куди іти треба.
Ми стада свої полішали
І до стаєнки завітали.
А в цей час, над нами в небі
Появився хор Ангельський.

АНГЕЛ

Слава Богу, що на небі.
Миру людям тільки треба.
Живіть дружно нині, люди,
Щастя хай між вами буде.
Вже родився наш Спаситель,
Всього світу Ізбавитель.

ВОЇН

Тут цар Ірод зараз буде,
То ж подумайте ви, люди,
Як поклін Йому віддати
І достойно привітати.

ІРОД

Що за народ тут зійшовся?
Може бунтувати зібрався?
За думки такі мій меч
Голови зніме із плеч.

ВОЇН

Царю мій. Прийшли зі Сходу мудреці,
Котрим відомо, що родився новий Цар,
Новий земний Володар.

ІРОД

Що за Цар там народився?
Чи ти може помилувся?
То ж мені зараз мерцій,
Поклич зі Сходу мудреців.

ЦАРІ РАЗОМ

Ми царі зі Сходу
У твій край приходим,
Поклонитись тій Дитині,
Що родилась в Палестині.

ЦАР I

Я - цар тих гір високих,
Де ліси зелені, червона калина,
Де народ хрещений Ісуса вітає

I свого Бога Христа величає.
I я величаю, дари несу нині
Для нашого Бога, Пречистого Сина.

ЦАР II

Я - цар тих степів безкраїх,
Де за молитву людей убивають,
Де народ хрещений Ісуса вітає,
Свого Христа Бога величає.
I я величаю, дари несу нині
Для нашого Бога, Пречистого Сина.

ЦАР III

Я - цар синього моря,
Де бурі і громи зі мною говорять,
Мій люд по морі чайками гуляє
I свого Бога Христа величає.
I я величаю, дари несу нині
Для нашого Бога, Пречистого Сина.

ІРОД

У Вифлеєм ідти
І Царю вклоніться,
І назад усі мерцій
Негайно поверніться.
Вкажете мені путь,
Куди ити треба,
Бо вклонитись Йому
Мені конче треба. (Царі виходять)
Поклонитись та й убити
Днесь Царя нового,
Бо не можу я сьогодні
Допустити цього,
Щоб той другий панував,
Владою втішався,
А із мене весь народ
Тайно насміхався.

ПАСТУШОК I

Рушили в добрий час
Ісусу поклонились
Пішли собі іншим шляхом
Богу так схотілось.

ІРОД

Воїни мої! Відаю я вам наказ!
У Вифлеєм ідти
Та дітей всіх погубіть!
Хлопців всіх вам порубати
Я наказую негайно,
Бо тоді напевно разом Він загине.

АНГЕЛ

Оглянися назад, царю,
Смерть вже коло тебе.

ІРОД

Смерте, Смерте, відійди,
Візьми собі козака,
Залиши мене царя.

(Смерть забирає Ірода)

ПАСТУШОК I

Не зміг Ірод подолати
Силу Божу у цей день.
Бог хоронив свого Сина
Від Іродових мечів.

ПАСТУШОК II

Ти явився вісник Божий,
У путі оказавши,
Від злоби людської в цей час
Негайно уткайтесь.

ПАСТУШОК III

А в цей час Святе Сімейство
Єлизуя сягalo,
Де вони як два роки
Від Ірода ховались.

ВОЇНИ

Царя Ірода наказ
Ми виконуєм в цей час.

КОЗАК II

Полилися крові ріки
По двохлітніх хлопчиках.
Чотирнадцять тисяч зарубали,
Ірод так схотів.
Проклинають ще донині
Вифлеємські матері
І не жити тобі кате,
А кіліти у смолі.

ІРОД

Ще чекають знаку нині
Темні сили з глибини.
Вийдіть зараз на мій поклик
З пекла слуги сатани!

(Вбігає чорт, козак б'ється з чортом.)

КОЗАК I

Не поможуть, бо немає
Сили більшої ніж Бог!
Хто у Нього віру має
Він Йому допомагає!

(Чорт втікає)

КОЗАК II

Темні сили відійшли,
Смерть косу готове
(Входить Смерть)
To ж на тебе нині царю
Вона так чатує.

ІРОД

Ще побачим кого з нас
Вона візьме з собою.
Може вона в цей час
Не іде за мною.

Збулися слова пророчі,
Шо почула Єва вночі.
Адам з нами веселиться,
Бо сьогодні так годиться.

ПАСТУШОК I

Живіть щасливо собі, люди,
Що бачили це всюди
В кого ще віра в Бога є
І в Рождество Його святе.

ПАСТУШОК II

I не тільки на Різдво,
Але й повсякденно
Пам'ятайте, що є Бог,
Шануйте Його Імення.

ПАСТУШОК III

Нам явився нині Бог
В стаєнці в вертепі
Поспішіть усі
Його восхвалити.

СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ

Народженого Ісуса
Восхвaliaйте нині,
Бо принесе Дитя вам
Щастя, мир усій хатині
І всьому українському народу,
Що живе на Україні та й на чужині
Слава за все Богу!

Богу слава, що сповнилися
Tі слова пророчі
Бог відкрив нам двері раю
Заходи хто хоче.

А ми далі всі підемо

Сповіщать повсюди,
Що родився нині Бог
Йому вклоняйтесь люди!

Пісню щастя заспіваймо
В цю щасливу дину,

Бо ми славить Бога підем
У другу хатину.

ГЕТЬМАН

А тепер, братя, у вертеп спішимся,
ВСІ РАЗОМ

Буде щастя, буде радість

Будем веселиться!

ГЕТЬМАН

А на щасливу нам дорогу

ВСІ РАЗОМ

Заспіваймо «Слава Богу».

(Всі співають і виходять).

Початки слов'янської культури давньої Русі-України

Слов'янські землі лежали у віддалі від центрів старовинної культури і тому розвиток слов'ян ішов повільніше. Перші пам'ятки слов'янської культури дослідники віднаходять на т.зв. похоронних полях Київщини, Чернігівщини, Волині і Галичини. Посуд знаходжений на території похоронних піль, вироблюваний вже на гончарському кругу і форма його присадкувата, але видержана в пропорціях, орнаментика примітивна, але згармонізована з формою посуду в цілості і подробицях. Грубе скло та запинки римської форми свідчать про культурні зв'язки наших прадідів з далекими краями. Серед прикрас звертають увагу чотиригранні коралики з очками або круглі з розводами в формі «безконечної лінії». В орнаментиці металевих окрас слідне заміливання до вику та точкування т.зв. «зерні».

Крім похоронних піль, засіяна північна Україна високими могітами, яких найбільше знаходимо на Чернігівщині. Хоронили в них сіверянських велимож та болгарирів, причому вживали троякого способу похоронів - щипального, на костирах, з попільнющими, і похоронів без вогню, з цілими костирами. Відомо, що на Чернігівщині зберігся найбільший засіяний т.зв. «чорна могила». Походить вона з IX ст. Поміж великим кількістю останків зброї та зброїні частин одягу знаходимо в ній два тurovі рога з розбленим срібним окуттям. На одному рогу бачимо мотив лілей, на другому складне зображення ловів з лицарями в кільчатках, собачими головами та півнями. Крім цього знаходимо також фрагменти кістяних гребенів з прецизно зображеннями рукоятками.

В другому з чернігівських курганів названому «Могилою княжни Черни», є срібне окуття тurovого рога - різьблене і цизельоване, при чому закінчення рога украслене срібною вірлиною голобикою. На окрасах тurovих рогів, на біжутиерії і зброї, покритої фантастичними рисунками, що їх знаходимо в чернігівських курганах, слідний вплив арабської та грецької культур.

о. Р. Малиновський

ЛИСТИ

ЛИСТИ

ЛИСТИ

ЛИСТИ

ЛИСТИ

* Z zawodowej potrzeby przeglądam i czytam różne czasopisma, w tym i wasz miesięcznik, jeżeli ktoś ze znajomych Ukrainskich użyczy.

Ponieważ na religijno-konfesjnych problemach nie bardzo się znam, mam tylko jedno pytanie: dlaczego piszecie nieprawdę? Przecież Wasz naród i tak jest oklamywany ze wszystkich stron, w tym i z naszej, niesety, polskiej.

Piszecie, że «Błagowist» wydaje «Ukraiński Kościół Katolicki w Polsce».

Wielbny Ojcze Redaktorze! W Polsce nie ma takiego kościoła, po prostu - nie ma. W Polsce jest (Polski) Kościół Katolicki. W Polsce w ramach (Polskiego) Kościoła Katolickiego jest obrządek bizantyjsko-ukraiński, a to, wielbny Ojcze Redaktorze, nie to co Kościół. Kościół, żeby był Kościolem, musi mieć autonomiczność kanoniczno-prawną, czego obyczaj nigdy nie posiada. Dlatego biskup Martyniuk jest członkiem obrządku bizantyjsko-ukraińskiego, ale nie jest członkiem Episkopatu Polski a nie Episkopatu UGCC na Ukrainie czy w diasporze. (Tak na przykład Włodzimierz Martyniak jest księdzem rzymsko-katolickim zatrudnionym do pracy misyjnej (?) wśród Ukraińców dla Kościoła rzymsko-katolickiego). Taka prawda i uciec od niej, poza samooszukiwanie się nie da się!

Inna sprawa to - duchowna wspólnota grecko-katolicka (ukraińska) w Polsce. Taka istnieje i jest, jak się orientuję, dość przeźm. Ale to nie jest Kościół w pojęciu prawnym. Więc po co piszecie nieprawdę i wprowadzacie swoich czytelników i rodaków w błąd?

Osobiście jestem bardzo kontent, że w Polsce wydaje się «Błagowist».

Zyczę twórczej pracy!

Z Góra, 28.10.1991 AD, M. A. Potocki

P.S. Przepraszam, że się wtrącam do nie swoich spraw.

* Lист drukuje się bez żadnych zmian.

Наш край в неволі

*Наш край в неволі і наразі
Великі святощі в смітті...
О, в тихих скаргах, в тихій тузі
Заплачте струни золоті.*

*Приспіть на мить народні болі,
Людські серця заколишіть...
Дивіться - люд кона в неволі
В ярмі залишому кричить.*

*Але послухайте, погляньте!
Хто топче прапори святі?...
О, струни, гратеги перестаньте,
Порвіться, струни золоті!*

Олександр Олесь

Живи, Україно!

*Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі.*

*До суду Тебе не скують ланцюги,
І руки не скрутятів ворожі:
Стоять твої вірні сини довкруги
З шаблями в руках на сторожі.*

*Стоять, простягають тобі на шаблях
І жити, і вмерти з тобою.
І рідні прапори в кривавих боях
Ніколи не вкриті ганьбою.*

Олександр Олесь

Члухів парохією

6 жовтня 1991 р. в залі бувшої каплиці на першому поверсі замку хрестоносців о 11 год. вперше в історії греко-католицької громади міста Члухова залунав могутній дзвін. Він-бо скликав вірних до спільнної молитви з Білого Бору, Баркова, Мендзібожа та сусідніх місцевостей. Торжественного відкриття довершив Генеральний Вікарій о. Юліан Гбур. Отець Синклел, за дорученням Пере-миського Ординарія Владики Івана Мартиняка, назначив парохом нової парохії о. Петра Швець-Надворного. Отець Петро привітав присутніх отців: о. Ю. Гбура, о. Є. Поповича та церковний хор з Кошаліна. Свою вдячність висловив бургмістрові Члухова Романові Барду, та всім, хто прихильний українській справі. Підкреслив, що приміщення, в якому служитимуться відправи, найнято на рік. Отець згадав, що в майбутньому планується будову свого храму. Треба додати, що в Члухові живе 60 українських родин, не враховуючи довколишніх сіл.

Під час Божественної Літургії палку проповідь про відношення до людей, до всіх близьких нашим серцям, про те що було нормально виголосив о. Синклел. Думку проповідника підтримували слова «Господи помилуй», котрі сильно і гордо пишалися блакитно-жовтим фоном.

Грімке «Многоліття» довершило здійснення мрії багатьох людей і закінчило відкриття нового душпастирства. Надімося, що кожна неділя і будень численно згromadжуватиме вірних.

У неділю Св. Літургія служиться о 11 год., а в будень о 17 год.



Першим почуттям, яке охоплює нас після прочитання вище надрукованої «клекції» є обурення. Однак мусимо це в собі подолати і усвідомити, що є це наслідок ігнорантії. Тому виконуючи друге з діл милосердя для душі - невіжу навчити - поміщаємо коротке пояснення.

Автор має найбільшу проблему з поняттями Церква і обряд, розуміючи цей останній хіба дещо фольклористично. Найавторитетнішою буде відповідь дана Другим Ватиканським Собором у декреті Про Східні Католицькі Церкви. Щоб не вводити сухої мови декрету наведмо фрагмент вступу про розділ присвячений Помісним Церквам або Обрядам, пера знаменитого знатця східного церковного права о. Павла Палки, професора Католицького університету в Любліні. Задля уникнення термінологічних непорозуміньскористаємося оригінальним текстом «*Kościoly partykularne utożsamiane są tu z obrządkami w znaczeniu szerszym. Ilekroć bowiem Dekret o nich wspomina, zawsze ma na uwadze nie tylko liturgię, lecz także dyscyplinę kościelną i spuściznę duchową pewnej części Kościoła powszechnego. W takim sensie Kościołami partykularnymi są nie tylko poszczególne Kościoły Wschodnie, lecz również, na co wyraźnie zwracano uwagę w dyskusji soborowej i Kościół obrządku łacińskiego. Inne jest więc tu znaczenie wyrażenia niż w Konstytucji dogmatycznej Kościoła, gdzie przez ecclesiae particulares rozumie się poszczególne diecezje.*

Dekret nie podaje wykazu Kościołów partykularnych ani utożsamianych z nimi obrządków; wyraźnie jednak podkreśla, co juž papież Leon XIII w Konstytucji Orientalium dignitas zaznaczał, że różnorodność obrządków w Kościele nie sprzeciwia się jego jedności, lecz raczej tę jedność uwypukla. Wszystkie bowiem obrządki w Kościele, a więc Kościoły partykularne, łączy jedność w Duchu Świętym, ta sama wiara i te same sakramenty oraz jedno najwyższe zwierzchnictwo Biskupa Rzymskiego. Wszystkie Kościoły partykularne pod względem godności ich obrządków, praw i obowiązków są sobie równe. Wyrazem tej równości jest to, że wszystkie Kościoły partykularne, a więc i Kościoły Wschodnie, mogą organizować swoje

parafie i swoją hierarchię. Wszystkie Kościoły partykularne winny się rozwijać w należyty sposób, a wszyscy wierni, zwłaszcza duchowni, być pouczani o różnych obrządkach w Kościele».

Пан Потоцький прив'язує велику вагу до канонічно-правного статусу Церкви. Поминаючи річ так очевидну, що наша Церква має такий статус, аби захистити надто велике уповання шановного автора на літеру закону, запитаемо, що думає про справу славної сьогодні т.зв. Церкви Об'єднаних Християн (аяючи - канонічно-правно легальної), яка виявилася покришкою для групи оперативних ділків, що імпортуючи автомашини користуючи, як офіційно зареєстрована «Церква» з митних пільг?

Щодо синодальної приналежності єпископа I. Мартиняка слід сказати, що перемиський ординарій бере участь у працях Єпископату Польщі, бо ж управляє католицькою єпархією, яка знаходиться в межах Польщі. Про нісенітність ствердження, що Владика Мартиняк не є членом синоду нашої Церкви можна переконатися читаючи «Греко-Католицький церковний календар» з 1991 р., або дивлячись фотографією з процесії наших Владик у Римі, поміщену в 3 номері «Благовіста».

Чергове «відкриття» автора листа це суміш знову ж таки ігнорантії і, якщо автор є поляком, національної мегаломанії сполученої з месіанізмом на ґрунті еклезіяльного латинського імперіалізму. Прокинувся дух Валленрода, вселився у Владику, щоб навертати українців на латинство. Незнання можна подолати, з другого треба лікуватися самотужки. Шлях прийняття ієрейства у римокатолицькому обряді (sic - обряді) був єдиним доступним для греко-католицьких кандидатів на єпархіальні священиків аж до сімдесятих років. Відтоді можна було думати про цю святу тайну в рідному обряді, але про це детальніше можна довідатися з 5 номера «Благовіста», зі статті про Духовну семінарію в Любліні.

Відповідаємо на цей лист тому, що є він, на жаль, віддзеркаленим поширеної у Польщі де-зорієнтації у справах нашої Церкви. Може ця відповідь зменшить число тих, для яких є ми весь час «терра інкогніта»

о. Б. Панчак

«БЛАГОВІСТ» СТОР. 7

БЛАГОВІСТ

Оголошення

Як ми вже повідомляли, «БЛАГОВІСТ» на 1992 рік можна передплатити в редакції. Гроші слід надсилати звичайним поштовим переказом на нижче подану адресу:

Redakcja «BŁAHOWIST»
ul. Chopina 17
11-220 Gbrowo Hlaweckie

або на банківський рахунок:

Redakcja «BŁAHOWIST»
Bank Spółdzielczy
w Górowie Hlaweckim
951429-635-132-4

Ціна передплати на I півріччя - 27000 зл. Надсилаючи гроші просимо подавати місяць, від якого оформляється передплата.

До бувших в'язнів Явожна

НА НАШ ПОГЛЯД

(Закінчення з 1 сторінки)

Час виборчої кампанії та самих виборів став для нас своєрідною провіркою сил та можливостей і, на мій погляд, провірка ця, помимо достаточної невдачі, не випала для нас крайньо негативно. Вдалося однак нам змобілізувати населення до того, щоб само взяло голос у своїй справі. Майже 30 тис. голосів віддані на сисок номер 55 означає, що національні меншини та кож на дещо спроможні і що при сьогоднішньому переповненні польської політичної сцени може це бути реальна сила. Можемо також виборчу поразку потрактувати як вступне слово до чергових виборів (можливо навіть вже не так віддалених у часі) і вже від сьогодні розпочати освітню працю серед тих, які 27 жовтня не схотіли зустрітися на виборах.

Не вдалося не тільки нам. Наприклад не здобув ні одного посольського мандату Білоруський виборчий комітет, хоч білоруське населення живе компактно і повинно мати в Сеймі хоча б мінімальну репрезентацію. Тим, звичайно, не належить потішуватися, бо і так занедбали ми багато справ, дещо злегковажили і могли здобути набагато більше, як здобули.

Були великі сподівання на мандат з ольштинсько-ельблонзького округу, але не було сідповідної кількості голосів. Може це зміниться, коли змінятися граници воєводств і Ольштинщина знайдеться приблизно в межах з-перед 1975 р. Треба тільки відповідно цей момент використати і вже від сьогодні мобілізувати сили.

Зрештою, на парламентських виборах не кінчається організаційне життя. Форм діяльності перед нами безліч і тільки треба вміти їх використати. Маємо свою Церкву, маємо організацію, маємо школи і є де виявляти активність.

Так само, замість розpacати над своєю недолю, може краще запитати українську діаспору Америки, Німеччини, Австралії та інших країн, що робити, щоб знайти засоби на діяльність суспільних, освітніх та харитативних товариств. Остаточно не мусимо вимагати від держави, буде з неї, коли не заважатиме і вив'яжеться з основних зобов'язань супроти своїх законних громадян.

Проблем, як видно, багато, але найважливіше у цьому, щоб виявити однодумність і постаратися переконати можливо найбільше людей для слушної справи.

(т)

НАШ КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ

- 1.12.1893 - Народився Микола Хвильовий - український письменник.
3.12.1843 - Помер Михайло Лучкай - український закарпатський мовознавець та історик. Намагався наблизити мову Закарпаття до живої української літературної мови.
4.12.1803 - Помер на засланні на Соловках останній кошовий отаман Війська Запорізького Петро Кальнишевський.
5.12.1878 - Народився визначний український поет Олександр Олесь.
5.12.1917 - Відкрито в Києві Українську Академію Мистецтв.
6.12.1240 - Монголи здобули і зруйнували Київ.
7.12.1936 - Помер письменник Василь Стефанік.
7.12.1940 - В Канаді зорганізовано Комітет Українців Канади.
8.12.1868 - Засновано у Львові Т-во «Просвіта».
11.12.1891 - Помер Олександр Потебня, видатний український вчений-мовознавець.
11.12.1893 - У Львові засновано Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка.
12.12.1764 - Цариця Катарина II скасувала гетьманщину в Україні.
14.12.1963 - Помер поет Василь Симоненко.
14.12.1840 - Народився Михайло Старицький, батько новітнього українського театру.
15.12.1954 - З наказу Москви розстріляно 28 українців - поетів, критиків і громадських діячів, між ними: О. Вліська, Д. Фальківського, Г. Косинку, І. Крушельницького, М. Лебединця, К. Буревія.
15.12.1848 - Помер письменник Євген Гребінка.
16.12.1637 - Бій козаків із поляками під Кумейками.
17.12.1939 - На Камчатці згинув ув'язнений поет Михайло Драй-Хмара.
19.12.1871 - Народився поет Микола Вороний.
21.12.1930 - Помер історик Ст. Томашівський.
22.12.1833 - Народилася Марія Олександровна Вілінська-Маркович (Марко Вовчок) видатна українська письменниця.
24.12.1653 - Перемога Богдана Хмельницького під Жванцем.
25.12.1848 - У Львівському університеті відкрито кафедру української мови.
29.12.1724 - Помер у Петропавловській фортеці в Петербурзі наказний гетьман Павло Полуботок.
30.12.1616 - Вийшов з друку «Часослов» - перша друкована книга в Києві.



Церква з села Віслок Великий

Рік, що відійшов в історію

З глибини душі й вдячності Господеві кличу: «Великий Ти Господи, і чудні діла Твої...». Бо оце біль півстоліття минає, як я, молодий студент нашої Богословської академії, залишив цей храм і цей город з благословенням свого попередника, слуги Божого Митрополита Андрея, щоб на чужині здобувати знання, поглибити її розширити своє світозріння, щоб потім, вернувшись в рідну Україну могти служити своїй Українській Церкві і своєму Українському Народові.

(Блаженіший юр Мирослав Іван Любачівський вітає на святочному гору. Львів 31 березня.)



1
9
9
1



Владика Йоан канонічно приймає Перемиську єпархію.
(Перемишль 13 квітня.)



Одинокий в Польщі пам'ятник Т. Шевченкові став перед українською школою в Білому Борі. (Білий Бір 21 вересня.)



На світовий з'їзд добрен прибули колишні мешканці села з Польщі, України та США. (Добра 1-7 серпня.)



«Не хочуть віддати навіть тої однії церкви, а ж стільки їх забрали». (Перемишль 13 квітня.)



«Нехай ця братня наша зустріч скріпить надію на розквіт Церкви візантійсько-українського обряду, на більшу славу Божу й на добро душ».

(Зустріч Папи з єпархами України під час Синоду єпископів Грекокатолицької Церкви в Римі).



(...)О рідна земле, ти не за горбом,
ти тут - одвічно і навічно.
З покон віків обрала ти гербом
не просто відчай, а привідчай (...).

(Ігор Калинець, гость фестивалю Сопот '91.)



Пам'ять Січових Стрільців вшановано на могилі в Пикиличах під Перемишлем панаходою і мітингом. (Червень.)



Вдруге з'явилися давні мешканці Улюча над Сяном. (Улюч 18-19 травня.)



Огляд культурних надбань нашої діаспори, який святкували ми вже дванадцятий раз, того року пройшов у незвичній атмосфері волі від цензури і нагляду.

До Сопоту з'явилися, як кожен раз, українці з різних закутків Землі. (Сопот 29-30 червня.)